

Giedrė Elekšytė-Knieža. Giedrė Gomez nuotr.

Suktinis – gyvenimo variklis

Klaipėdietė, Čikagos lietuvė, kanklininkė Giedrė Elekšytė-Knieža neįsivaizduoja savo gyvenimo be lietuviškų tautinių šokių kolektyvo „Suktinis“ ir vadina jį gyvenimo varikliu. Naujoji JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos Kultūros tarybos pirmininkė visą gyvenimą su šypsena veide prisimena, kad kadaise klasės draugai juokdavęsi išgirdę jos pasirinkimą groti kanklėmis, tačiau šiandien dėl pasirinkto liaudies meno jai pavyko išmaišyti pasaulį ir susikurti tai, ką turi dabar.

Dalytė KAZLAUSKAITĖ

Kalbiname G. Elekšytę-Kniežą apie „Suktinį“, naujas pareigas ir lietuvių kultūrą JAV.

Giedre, pradėkime nuo Jūsų. Kokia Jūsų gyvenimo ir atsiradimo JAV istorija?

Mano istorija paprasta. Prieš 19 metų Kūčių vakarą atskridau mėnesiui aplankyti mamos, kuri jau gyveno Jungtinėse Amerikos Valstijose. Taigi aš vis dar iki šiol „atostogauju“.

Esate Čikagos lietuvė. Šis miestas itin dažnai linksnuojamas kaip lietuvių, lietuviškos kultūros centras pasaulyje. Pradėkime nuo lietuviškų tautinių šokių kolektyvų. Turimomis žiniomis, prieš susikuriant „Suktiniui“ Čikagoje jau veikė trys šokių ansambliai. Papasakokite kolektyvo susikūrimo istoriją plačiau.

Šį klausimą dažnai girdėdavo mūsų buvusi vadovė, „Suktinio“ įkūrėja Salomėja Radionovienė. Tuo metu Čikagoje gyvavo daugiau nei trys grupės, bet, manau, jai norėjosi mums įprasto Lietuvoje tautinių šokių kolektyvo – turinčio vienodus kostiumus, rimtesnį požiūrį į scenos etiką, turiningą koncertų tvarkaraštį. O tai, manau, ir yra stiprioji „Suktinio“ pusė, nes ir man nepatinka daryti bet kaip. Jau 14 metų mes gyvuojame be pertraukų, su daugybe koncertų, dažniausiai žinodami metų arba netgi dvejų metų planus. Žmonėms patinka mūsų energija, atsakingumas ir scenos profesionalumas.

Kiek lietuvių šoka „Suktinyje“? Ar, kaip ir daugelis pasaulio lietuvių bendruomenių ansamblių, susiduriate su ta pačia šokėjų stygiaus problema?

„Suktinyje“ šiuo metu šoka tik lietuviai, kurie visi yra gimę Lietuvoje. Pora vaikinių su šeimomis į Ameriką atvyko būdami 3–4 metų amžiaus, bet puikiai šneka lietuviškai. Tiesa pasakius, net neįsivaizduoju, kaip reikėtų vesti repeticijas, jei būtų lietuviškai nekalbančių narių, nors pati puikiai šneku angliškai. Tad šokėjų stygiaus tikrai nejauciam. Jų yra tiek, kad net baisu girtis, nekalbant apie lankomumą, kuris yra labai geras. Žinoma, visi turim savo gyvenimus, savo šeimas, vaikus ir darbus, bet, esant norui, dėl koncertų bei šokių švenčių visi puikiai susidėlioja darbus ir kitus reikalus, aukodami savo atostogų laiką.

Kur „Suktinis“ sukasi? Kokiuose projektuose, konkursuose, šventėse dalyvaujate? Kur ir kaip dažnai vyksta Jūsų repeticijos?

Lietuviškų tautinių šokių kolektyvas „Suktinis“ Čikagos miesto šventėje. Sandros Sčedrinės nuotr.

Kolektyvas repetuoja kartą per savaitę Pasaulio lietuvių centre, Le-monte. Pastaruosius du mėnesius renkamės dukart per savaitę, nes mūsų laukia atsakingas miuziklas „Šnekučiai“, kurį pristatysime vasario mėnesį. Tai bendras projektas su Lietuvių operos chorų Čikagoje, Lietuvos bei vietiniais solistais. Neseniai dalyvavome Padėkos dienos parado koncertinėje dalyje. Prieš porą metų pristatėme savo veiklos paminėjimui skirtą „Velnio nuotakas“ miuziklą, kuris iki šiol yra didžiausią žiūrovų skaičių surinkęs renginys lietuvių bendruomenėje. Dalyvaujame tarptautiniuose festivaliuose, kartais netgi tenka važiuoti šešias valandas ir šokti vestuvių ceremonijose, nes žmonėms labai patinka mūsų programa. Žinoma, daug laiko, jėgų ir asmeninių finansų reikalauja šokių šventės čia, Amerikoje, ir Lietuvoje.

Daugeliui neįprasti ir „Suktinio“ tautiniai kostiumai - sodrios mėlynos spalvos dominavimas. Ką jis simbolizuoja? Kokio Lietuvos krašto šis tautinis kostiumas?

Turbūt man vienai šis klausimas atrodo juokingas, nes pati esu klaidietė ir Klaipėdos, ar kitaip sakant, Mažosios Lietuvos krašto tautiniai kostiumai man asmeniškai yra patys gražiausi iš visų regionų. Neslėpsiu, tai buvo mano asmeninė ambicija. O iš tikrųjų tai svajoju, kad kolektyvas ateityje turėtų visų Lietuvos regionų

kostiumus, su kuriais būtų galima šokti skirtinguose renginiuose, programose.

Girdėjau, kad daug žmonių stebisi šiomis spalvomis ir painioja mus su estais. Manau, kad tautinių šokių veikloje nedalyvaujantys

tautinių šokių veikloje nedalyvaujantys žmonės nesupranta, kad Lietuvos Respublikos vėliavos spalvos nėra mūsų tautinio kostiumo spalvos.

žmonės nesupranta, kad Lietuvos Respublikos vėliavos spalvos nėra mūsų tautinio kostiumo spalvos. Graži, sodri mėlyna, žalia, juoda – pagrindinės Klaipėdos krašto spalvos, kurios simbolizuoja mūsų Baltijos jūrą bei XIX amžiaus lietuvininkų santūrumą.

Visai neseniai praūžė didžiausia Čikagos miesto šventė, kurios atrankoje dalyvavote dar prieš metus, ir Jums nusišypsojo sėkmė - praėjote didžiulę ir svarbią atranką. Papasakokite apie šios šventės svarbą, pasiruošimą ir tikslą.

Taip, teisingai sakote, kad praūžė. Atrodė, kad ilgiau gyven-sime šventės nuotaikomis, bet nesibaigiantys koncertai ir projektai neleidžia mums užsnūsti ant laurų. Mano pagrindinis tikslas yra

sudominti žiūrovą ir parodyti, koks gražus yra liaudies menas – šokis. Kartu norisi, kad šokėjai didžiulę savo grupę ir atliekama programa. Tai labai svarbus įvykis mūsų kolektyvui, bet dar labiau norėjosi mūsų puoselėjamą kultūrą pristatyti plačiajai Amerikos visuomenei. Ne veltui sakoma, kad pranašu savo kieme nebūsi, dėl to mums norisi išeiti iš savo kiemo, savo komforto ribų ir pateikti šokį taip, kad sudomintume kitataučius.

Pristatėte Lietuvą ir turėjote net 2 minutes tiesioginio eterio, sulaukėte itin didelio Lietuvos ir Amerikos visuomenės dėmesio. Ką jis atnešė Jūsų kolektyvui, visai JAV LB, Lietuvai?

Dėmesys yra smagu, bet raudono kilimo mums dar niekas netiesė (juokiasi). Labai džiaugiuosi, kad ne vienerius metus puikiai bendradarbiaujame su LR konsulatu Čikagoje, kuris prisidėjo prie šio parado. Sulaukiant tokio palaikymo, mums daug lengviau ruošti programas. Taip pat daug prie šio įvykio prisidėjo Pasaulio lietuvių centras, kuriame mes ir repetuojame. Manau, visų bendras darbas garsinant mūsų mažos Lietuvos vardą ir yra didžiausias pasisekimas, nes šiuo atveju bent keli milijonai jau yra girdėję Lietuvos vardą.

Šiuo metu išgyvenate aktyvų periodą – visai neseniai, po įvykio JAV LB suvažiavimo, buvote išrinkta Kultūros reikalų tarybos

pirmininke. Kokią atsakomybę prisiėmėte?

Aktyvumu niekada nesiskundžiau. Visada turiu mažesnių ar didesnių pareigų. Prieš keletą metų teko garbė būti XV šokiu šventės kūrybinės grupės dalimi ir tai pareikalavo kelerių metų darbo. Šiuo metu esu trejiems metams išrinkta JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos Kultūros tarybos pirmininke. Atsakomybė yra tikrai didelė, nes dabar teks galvą sukti ne vien dėl vietinės reikšmės, bet ir dėl visos Šiaurės Amerikos lietuvių renginių. Be gražių, žmonėms matomų renginių, labai daug laiko reikalauja nuolatiniai susirinkimai, pasitarimai, konferenciniai pokalbiai su Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos nariais, taip pat struktūriniai bei finansiniai organizacijos reikalai.

Visiems yra žinoma, jog Čikaga – kultūros centras, čia kasmet vyksta daugybė koncertų, statomi teatro spektakliai, atvyksta ir pasirodo Lietuvos, pasaulio lietuvių atlikėjai. Apibūdinkite Čikagos lietuvių kultūrinį gyvenimą. Koks jis?

Čikagos lietuvių kultūrinis gyvenimas yra perpildytas. Čia kiekvienas gali rasti kultūros renginį pagal savo skonį. Nuo rimtų klasikinės muzikos koncertų iki humoro vakarų ar monospektaklių. Sunkiau yra atrasti sistemą, kaip visiems draugiškai sudėlioti datas, kad renginiai nesikirstų. Labai norėčiau šią sistemą įvesti ir kažkokiu būdu šią problemą išspręsti ją strategizuojant.

Kas yra Jūsų variklis?

Mano variklis yra „Suktinis“. Dažnai juokauju, kad jis – mano pirmagimis, tada atsirado augintinis – šeimos narys, auksaspalvis retriveris vardu Kuzia, ir tik tada – vyras Algirdas, su kuriuo susilaukėme dviejų sūnų – Edvardo ir Roberto. O iš tikrųjų visą gyvenimą sukuosi liaudies meno rate. Pagal išsilavinimą esu žurnalistė psichologė. Baigiau liaudies skyriaus

Akimirka iš Kniežų šeimos mažesniojo sūnaus krikštytynų Rumšiškių liaudies muziejuje. Krikšto tėvai yra „Suktinio“ šokėjai, kurie tapo artimais šeimos draugais. Roberto Daškevičiaus nuotr.

kanklių specialybę, o šokis mane įtraukė visai netyčia. Atsimenu, kaip klasės draugai juokdavosi išgirdę apie mano pasirinktą groti instrumentą – kankles. Tačiau labai greitai juokai baigėsi, jiems supratęs, kiek daug pasaulio pavyko pamatyti būtent dėl mano pasirinkto liaudies meno.

Kokie Jūsų, Kultūros tarybos, ateities siekiai? Gal galite su skaitytojais pasidalinti 2019-ųjų metų planais?

Konkrečių planų kol kas papasakoti negaliu. Šiuo metu dar perimu pareigas bei atsakingai renkuosi komandą iš įvairių valstijų. Žinau tik viena – kad

mano galva kupina idėjų, reikia tik dirbti. Žinoma, stengsiuosi padėti visoms lietuvių bendruomenių apylinkėms, kurios nėra taip išleptos, kaip Čikagos apylinkės.

Ką Jums pačiai reiškia lietuviškos kultūros puoselėjimas užsienyje? Ar laikote tai savo pareiga? Neatsiejama gyvenimo dalimi?

Sunku perteikti jausmus žodžiais. Pareigos tikrai nejauciu, nes drąsiai galiu pasakyti, jog mano darbas yra hobis visomis prasmėmis. Pavasarį sukaks 10 metų, kuomet pradėjau vadovauti „Suktiniui“, ir už tai nesu gavusi nė vieno dolerio. Jei tai būtų darbas ar pareiga, manau, seniai būčiau metusi šią veiklą.

Daugiau kaip 10 metų grojau Čikagos kanklių ir skudučių ansamblyje „Gabija“. Teko beveik penkerius metus dirbti tuo metu populiariausiame lietuviškame savaitraštyje „Amerikos Lietuvis“.

Buvau Lietuvių operos Čikagoje valdybos pirmininke ir choreografinės grupės vadove. Šiek tiek prisidėjau prie Jaunimo centro valdybos darbo. Ir netgi teko dirbti lituanistinėje Čikagos mokykloje.

Įvairi veikla mane lydėjo visą gyvenimą, tačiau laikui bėgant atsirinkau prioritetus ir galiu drąsiai teigti, kad arčiausiai mano širdies visuomet buvo ir bus „Suktinis“, nes tai yra mano gyvenimo būdas.

Dėkojame už atsakymus! ■

„Velnio nuotakos“ motyvais pastatyto teatralizuoto koncerto organizatorės – Daina Miežlaiškis, Ilona Čiapaitė, G. Eleksytė-Knieža, Jūratė Grabliauskienė. Andriaus Sprindžio nuotr.